

Beleidsplan Stichting de Fruithof

2015.....2017

Inhoud van dit plan.

1. Inleiding.
2. De collectie
3. Activiteiten.
4. Middelen.
5. De organisatie.

1. Inleiding.

Het bestuur van de stichting de Fruithof heeft een jaar eerder dan de tijdspanne van het beleidsplan aangeeft het noodzakelijk gevonden haar doelen tussentijds onder de loep te nemen. De oorzaak ligt in het feit dat er tussentijds de nodige ontwikkelingen zijn geweest welke het zinvol maken het plan bij te stellen.

Ook realiseert het bestuur zich dat de bestuurlijke organisatie van een vrijwilligersorganisatie, waarbij de deskundigheid van de vrijwilligers bepalend is voor het in stand houden en tot bloei brengen van de collectieboomgaard, een andere is dan het besturen van een productiebedrijf met relatief eenvoudig werk en sterk voorspelbare processen binnen de organisatie.

Samen met de partners binnen de stichting de tuinen van Frederiksoord, het corso en de gehandicapentuin, hebben we met financiële steun van de provincie Drenthe en ondersteuning van Bureau Buiten een analyse gemaakt van de situatie, de kernwaarden en de kansen en bedreigingen, zowel van de individuele organisaties als wel in de gezamenlijkheid. De transfer naar een gezamenlijk plan waarin de activiteiten zodanig vorm zijn gegeven dat het bestaansrecht voldoende naar voren komt en de continuïteit van de organisaties, verenigd in de stichting de tuinen van Frederiksoord, is gewaarborgd, zal veel tijd, inspanning en creativiteit van de besturen vragen.

In de omgeving van de Fruithof gaan in de komende jaren belangrijke veranderingen plaats vinden. De uitkomsten en resultaten hiervan zijn nog niet duidelijk, maar de Fruithof tracht samen met haar partners mee te denken in een proces van mogelijke herbestemmingen van gebouwen en beschikbare ruimte in de directe omgeving.

Niet in de laatste plaats is dit plan bedoeld voor geïnteresseerden in het algemeen en de directe omgeving van de Fruithof in het bijzonder, ook om hen inzicht te geven in de manier waarop het bestuur deze prachtige collectieboomgaard tot verdere bloei wil brengen, vrijwilligers wil ondersteunen en belangstellenden voor het in stand houden en kweken van oude fruitrassen bij haar werk wil betrekken en enthousiasmeren.

Assen, 15 februari 2015

Gerard Brouwer

Voorzitter

2. De collectie.

De collectie van de Fruithof omvat 700 bomen. Appel, peer en Pruim. Naast specifiek Nederlandse rassen bestaat een redelijk groot deel uit rassen afkomstig uit de ons omringende landen en enkele rassen afkomstig uit andere streken. Ook staan er enkele moderne rassen. De komende jaren zullen in de Fruithof de bomen welke geruimd moeten worden zoveel mogelijk door exemplaren van hetzelfde ras worden vervangen. Bij voorkeur natuurlijk door de z.g.n Knoop rassen.

De Fruithof heeft ook een collectie kweeperen. Deze groeien slecht en leveren op twee rassen na geen enkele productie. Deze bomen zijn zeer schurft gevoelig en zijn meestal in juli alweer van het blad ontdaan. Met de in de biologische teelt toegestane middelen zou dit probleem enigszins kunnen worden verholpen, wel tegen hoge kosten, veel werk en deze manier van telen past niet in de manier waarop de collectieboomgaard verder wordt beheerd. In een mogelijke herverkaveling van diverse percelen grond in het dorp Frederiksoord is het bestuur bereid dit perceel op te geven in ruil voor een perceel met verse grond voor de teelt van fruitbomen. In afwachting van deze plannen is de opkweekhoek vergroot en zal ook met kleine boomvormen en enkele leivormen worden uitgebreid. Er is zowel bij belangstellenden als ook de vrijwilligers behoefte aan een grotere variatie leivormen en tevens is er de behoefte om ook de teelt en onderhoud van kleine boomvormen te kunnen demonstreren.

Het bestuur zal, zodra de Noordelijke Pomologische Vereniging met een definitief collectieplan komt, dit als beleid overnemen. Zij is in feite de eigenaar van de collectie.

De bestrijding van ziekten en plagen gebeurt zo veel mogelijk op biologische basis. Er worden natuurlijke meststoffen gebruikt en voor de verbetering van de slechte grond in de Fruithof worden er regelmatig flinke hoeveelheden compost in de boomgaard verwerkt. De komende jaren zal er ook op bescheiden schaal met meststoffen worden gewerkt, welke de bacteriële huishouding in de grond en de opname van voedingstoffen door de boom verbeteren. Goede resultaten met het bestrijden van luis en spint zijn bereikt door het klimaat voor oorwormen en roofmijten te optimaliseren. De bestrijding van schimmels wordt door goede winter- en eventuele zomer snoei gedaan. Verder hanteert het bestuur de stelregel; dat, als het behoud van de boomgaard dit noodzakelijk maakt, er bestrijdingsmiddelen en/of meststoffen welke in de commerciële teelt gebruikelijk zijn, ingezet gaan worden.

3. Activiteiten.

Naast de wekelijkse bijeenkomsten van de vrijwilligers in het kader van het beheer en onderhoud van de boomgaard, kennen we een groot aantal activiteiten.

Belangrijk zijn de cursussen. Veel belangstelling is er voor de winter snoei cursus. De overige cursussen, snoeien van leifruit, zomer snoei en het vermeerderen van fruitrassen, hebben minder belangstelling. Gelukkig zijn er drie nieuwe cursussen ontwikkeld; het aanleggen van een boomgaard, ziekten en plagen.....natuurlijk bestrijden en de cursus vruchtherkenning. Trots is het bestuur op de uitgave van het boek Ziekten en Plagen.....natuurlijk bestrijden. De jarenlange inspanning van twee vrijwilligers, de heren Koops en Pelleboer, heeft geleid tot een prachtig, schitterend geïllustreerd losbladig boek. Het bestuur heeft dit gehonoreerd door de uitgave te bekostigen. Het boek dient tevens als cursusboek voor de reeds genoemde cursus. Gezien het succes van dit boek zijn er plannen om nog meer uitgaven te realiseren welke primair gericht zijn op de liefhebber maar ook voor de professionele teler interessant zijn.

De jaarlijkse Lentefair, georganiseerd door het Dagblad van het Noorden, mag zich nog steeds in een zeer grote belangstelling verheugen. Ondanks de gering specifieke belangstelling voor het werk van de Fruithof en de andere stichtingen, wil het bestuur deze samenwerking continueren. De financiële resultaten zijn goed. Het is wel een grote belasting voor de vrijwilligers om naast de woensdagen, de cursusdagen en andere activiteiten ook hier weer een weekend paraat te zijn. Helaas moest het afgelopen jaar, door het slechte weer, iets wat in de afgelopen 20 jaar nog niet was gebeurd, de fair worden gestaakt. Dit betekende voor het bestuur dat zij de weg naar meer en verdere spreiding van haar activiteiten gaat doorzetten om de financiële kwetsbaarheid van de stichting te verkleinen.

De sap persdagen vertonen een afnemende belangstelling. Standhouders willen vanwege het matige financiële resultaat niet meer komen. Het sap persen op zich heeft voldoende belangstelling, hier speelt het directe eigen belang van de amateur fruittelers. Het bestuur tracht de belangstelling te vergroten door het aanbieden van activiteiten in het kader van Fruitverwerking en korte voorlichting aan belangstellenden over beheer en onderhoud van fruitbomen. Ook de gebruikelijke rondleidingen e.d. zullen gehandhaafd blijven.

Souvenirs van Eeuwen, de tweejaarlijkse fruittentoonstelling kent een afnemende belangstelling. Wel neemt de belangstelling voor informatie, workshops en andere vormen van kennisdeling bij een selecte groep toe. Het bestuur van de stichting heeft haar opdrachtgever en eigenaar van deze tentoonstelling gevraagd om een tijdig en specifiek gericht opdracht voor de volgende tentoonstelling. Een organisatie op basis van een gering budget met medewerking van de vele deskundigheid uit zowel de Noordelijke Pomologische Vereniging, de Fruithof en

betrokken kennisinstellingen kunnen borg staan voor een goede en interessante tweedaagse manifestatie.

Voorlichting. Tijdens gesprekken met belangstellenden komen er uiteraard ook vragen naar andere fruitsoorten dan appel, peer en pruim. In dat kader is **de druivenkas** een goede aanvulling op de collectietuin. Ook over zacht fruit zijn er altijd veel vragen. De ingerichte **bessenhoek** wordt dan ook regelmatig in de rondleiding of cursus opgenomen.

De opkweekhoek is in de eerste plaats van belang voor de opkweek van bomen ter vervanging van slechte bomen. Dit zal de komende jaren regelmatig noodzakelijk zijn. Vooral vruchtboomkanker is lastig te bestrijden bij sommige gevoelige rassen. Op zich ook een gewone zaak in een collectieboomgaard. Productie is secundair. Voor de enkele bomen die over zijn, worden passende bestemmingen gezocht. Zo is een deel naar een heemtuin in de gemeente Emmen gegaan waar buurtbewoners de tuin beheren. Ook is er een aantal bomen naar de schoolkinderen gegaan als beloning voor hun deelname aan de boomplantdag. Dit zijn voor de Fruithof goede promotionele activiteiten. Vragen naar commerciële hoeveelheden bomen worden naar voor ons vertrouwde adressen doorverwezen. De opkweekhoek, zoals eerder al vermeld, wordt uitgebreid en van een duurzaam en meer degelijk hekwerk voorzien. Bij de opkweek zullen ook kleine boomvormen in het assortiment worden opgenomen. Ook zullen er langs de randen leibomen worden opgekweekt om voor de cursussen meer voorbeeld materiaal te hebben.

Voor de binding met de trouwe NPV leden en de donateurs van de Fruithof is de krant **Fruithof Nieuws** een goede manier om kennis en ervaring opgedaan in de Fruithof of naar aanleiding van actualiteit te delen. Daarnaast is er een Facebook pagina ingericht voor de directe communicatie met klanten, **donateurs** en **De vrienden van de Fruithof**, omtrent het actuele aanbod van fruit en andere Fruithof producten zoals sap in diverse hoeveelheden, jams, chutney etc. De actie, wordt vriend van de Fruithof, zal meer aandacht krijgen. Tegen betaling van € 50,00 kunnen de mensen gedurende de oogst voordelig aan fruit komen. Uiteraard kunnen ze ook gratis een abonnement op de digitale krant Fruithof Nieuws krijgen.

Het beheer en onderhoud van de **website** vraagt aandacht van het bestuur. Vooral het actueel houden van de informatie. Het afhandelen van vragen via de site (info@fruithof.nl) wordt tijdelijk door een bestuurslid in samenwerking met een vrijwilliger geregeld. Ook hier moeten nog nieuwe afspraken gemaakt worden.

De webwinkel functioneert naar behoren, er wordt wel gewerkt aan het moderniseren van de site. De vormgeving en de bereikbaarheid kunnen verbeterd worden. Ook het betalingsverkeer en de informatie hieromtrent kan beter. Dit zal wel de nodige kosten met zich meebrengen.

Het informatiecentrum/bibliotheek. Er wordt voortvarend door onze bibliothecaresse gewerkt aan het vervolmaken en uitbreiden van de bibliotheek. Er komen regelmatig donaties van boeken en brochures binnen. Op korte termijn zal de inventaris uitgebreid moeten worden. Alle boeken zullen er niet inpassen. Een goede kopieermogelijkheid is niet aanwezig maar gezien de

bepaalde belangstelling kan deze investering voorlopig uitgesteld worden. Wel zijn er afspraken gemaakt met de redactie van de Pomospost om aandacht te geven aan het informatiecentrum.

4. Middelen.

Voor het in stand houden van de collectieboomgaard is jaarlijks ongeveer € 30.000,00 nodig. Wij proberen deze middelen te halen uit de activiteiten en donaties. Daarnaast betaalde de NPV de kosten voor het onderhoud aan de bomen, vooral meststoffen. Gelukkig kan de fruithof de komende jaren rekenen op een vast percentage van de opbrengst uit de contributies van de NPV leden.

Ook de Maatschappij van weldadigheid kent de Fruithof jaarlijks een substantiële donatie toe. Belangrijk in deze is ook het feit dat de vrijwilligers geen enkele vorm van beloning en vergoeding ontvangen, ook het bestuur declareert geen kosten welke direct aan het bestuurslidmaatschap zijn verbonden. Zolang de inkomsten op dit niveau blijven staan, zal er van een tegemoetkoming in de kosten voor bestuur en vrijwilligers geen sprake kunnen zijn. Mede als gevolg van de structurele ondersteuning van de NPV hebben we de mogelijkheden om ook aan de "voorkant", kosten te besparen. Dit jaar kan er bij voorbeeld langs de opkweekhoek een goed en deugdelijk hekwerk geplaatst worden.

De gebouwen en duurzame middelen zoals een trekker, maaimachine, versnipperaar, motorzagen, bosmaaiers etc. Zijn in een gezamenlijke stichting ondergebracht. Dit op nadrukkelijk wens van de verhuurder, de Maatschappij van Weldadigheid. Ook de kosten voor energie en andere lasten voor het gehele park worden in eerste instantie door deze stichting betaald. De middelen van de stichting komen uit de opbrengst van de horeca. Eventuele batige saldi worden jaarlijks aan de stichtingen uitbetaald. Uiteraard worden, zoals het afgelopen jaar het geval was, de tekorten ook door de stichtingen aangevuld. Deze methode draagt er zorg voor dat er maar een keer per jaar een verrekening hoeft plaats te vinden. Voorheen moesten de penningmeesters iedere factuur gedeeltelijk aan de partners doorberekenen.

Als gezamenlijke stichtingen zijn we, zoals in de inleiding al is geschetst, op zoek naar activiteiten welke ons meer financiële armslag kunnen bieden, bijv. door het opzetten van een zgn. carrousselwinkel voor streekproducten. Een eerste ontwerp is gemaakt. Een marktonderzoek is onderdeel van de mogelijke vervolgstappen. Verder zijn we op zoek naar andere activiteiten binnen de doelstellingen van de stichting welke de stichtingen meer inkomsten kunnen verschaffen. Zoals gemeld, willen we beslist binnen de kaders van de doelstellingen blijven. Het eventueel herschikken van gebouwen en ruimte in de omgeving van de tuinen in Frederiksoord, kan voor de stichtingen kansen bieden.

5. De organisatie.

Zoals al in de inleiding werd gemeld, realiseert de stichting haar kerndoelen door gebruik te maken van vrijwilligers. De kern van de doelen, het beheren en onderhouden van een collectieboomgaard oude rassen, vraagt veel kennis en ervaring. Bovendien gedraagt een boomgaard zich naar de omstandigheden, nat weer, droogte, nachtvorst, strenge koude in de winter etc. etc. Dit brengt ieder seizoen en ieder jaar weer andere reacties van de bomen met zich mee als ook de eventuele aantastingen van ziektes en plagen. Kortom, de vrijwilligers die het beheer doen, moeten met kennis van zaken handelen. Een proces wat zich in tijd en omstandigheden niet van te voren goed laat plannen en organiseren. Snel beslissen vraagt ook om korte communicatielijnen naar het bestuur als eindverantwoordelijke. Het bestuur is voor haar beslissingen in sterke mate afhankelijk van de informatie en het oordeel van de vrijwilligers aangaande beslissingen. Het bestuur heeft de kaders gesteld waarbinnen het beheer moet plaatsvinden. Gezien de financiële situatie tot nu toe, vond er geen delegatie van financiële verantwoordelijkheid door middel van budgettering plaats. Uiteraard kunnen vrijwilligers direct noodzakelijke zaken als brandstof, klein gereedschap en reparaties direct zonder overleg laten uitvoeren. Wat striktere regels hiervoor moeten nog uitgewerkt worden.

De taakverdeling onder de vrijwilligers gebeurt in onderling overleg, wel stuurt het bestuur aan op een goede verdeling van de hoofdtaken, zoals de wekelijkse planning en verdeling van het werk, de bemesting, het bewaken en registreren van zowel de bestaande opstand aan bomen als de voorraad in de opkweekhoek, het beheer van de druivenkas, enz.

Wat betreft de formele verantwoordelijkheden, moet er de komende periode nagedacht worden hoe deze naar de vrijwilligers worden geregeld. Op dit moment zijn er vrijwel altijd bestuursleden aanwezig als meewerkend vrijwilliger en als zodanig ook verantwoordelijk. Voor de korte termijn kan dit zo functioneren omdat de communicatielijnen kort en direct zijn. Toch wordt er van het bestuur ook distantie en reflectie op de situatie verwacht. De formele organisatie moet derhalve ook schriftelijk worden vastgelegd. Ook de organisatie van de vrijwilligers moet enigszins, rekening houdend met de zich in de praktijk ontwikkelde werkvormen, worden beschreven. Vooral voor de eventuele gemandateerde bestuurlijke taken.

Bijzondere aandacht moet er ook zijn in het bestuur voor de deelname aan het bestuur van de stichting de tuinen van Frederiksoord en als tweede belangrijke punt de vormgeving en verdere uitwerking van de notitie Fris en Fruitig welke de basis heeft gevormd voor de samenwerking tussen de NPV en de Fruithof. Beide samenwerkingsrelaties zijn geformaliseerd in notariële aktes.

